J. Myanmar. Acad. Arts Sci. 2019 **Vol. XVII. No. 6A**

တက္ကသိုလ်မြစိမ်း၏ ဝတ္ထုတို(၂)ပုဒ် လေ့လာချက်

ခင်ဝင့်နွယ်*

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းတွင် တက္ကသိုလ်မြစိမ်း၏ အမျိုးသားစာပေဆုရ မိုးရွာသောညများနှင့် အခြားဝတ္ထုတိုများစာအုပ်မှ ဝတ္ထုတိုနှစ်ပုဒ်ကို လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ထိုစာအုပ်တွင် ဝတ္ထုတို (၁၂)ပုဒ် ပါဝင်ပြီး မိုးရွာသောညများဝတ္ထုနှင့် မြေကြီးအိမ်ဝတ္ထုတို့ကို ဝတ္ထုတို၏အင်္ဂါရပ်များနှင့် လေ့လာတင်ပြမည် ဖြစ်ပါသည်။ မိုးရွာသောညများနှင့် အခြားဝတ္ထုတို့ကို ရေးသားသော ခေတ်ကာလသည် ၁၉၆၀-၁၉၆၅ ခုနှစ်ဝန်းကျင် တော်လှန်ရေးကောင်စီအစိုးရလက်ထက် ဖြစ်ပြီး ထိုခေတ်ကာလဝန်းကျင်အခြေအနေကို ဇာတ်ဆောင်တို့၏ ဟန်ပန်အသွင်အပြင်ဖြင့် ပုံဖော်ထားပါသည်။ ဝတ္ထုတို၏အင်္ဂါရပ်ဖြစ်သော ရည်ရွယ်ချက်၊ ဇာတ်လမ်း၊ ဇာတ်ဆောင်၊ ကာလဒေသနောက်ခံဝန်းကျင် အရေးအဖွဲ့တို့ဖြင့် လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။

သော့ချက်ဝေါဟာရ – ***ဝတ္ထုတို၊ အင်္ဂါရပ်၊ ခေတ်ကာလ၊ ဟန်ပန်အသွင်အပြင်၊ ရသစကားပြေ။***

နိဒါန်း

ရသစကားပြေဖြစ်သော ဝတ္ထုတိုသည် စာရေးသူတင်ပြလိုသော အတွေးတစ်ချက်ကို စာဖတ်သူတို့အား ခံစားသိရှိစေပါသည်။ ဝတ္ထုသည် ခေတ်၏ ပြယုဂ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ခေတ်၏ကောင်းမွေ၊ ဆိုးမွေကို ခံစားရသော ပြည်သူတို့၏ဘဝသရုပ်ကို မီးမောင်းထိုးပြနိုင်သော ဘဝသရုပ်ဖော်စာပေသည် ခေတ်စဉ်မပြတ် အလေးထားရမည့် စာပေတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ မိုးရွာသောညများနှင့် မြေကြီးအိမ် ဝတ္ထုတိုနှစ်ပုဒ်သည် ထိုခေတ်ပြည်သူတို့၏ဘဝကို အလင်းပေး တင်ပြထားပါသည်။

၁။ တက္ကသိုလ်မြစိမ်း၏အတ္ထုပ္ပတ္တိအကျဉ်း

တက္ကသိုလ်မြစိမ်းသည် အထက်တန်းကျောင်းသူဘဝမှစ၍ ကျောင်းနှစ်လည်မဂ္ဂဇင်းများတွင် ဝတ္ထုတိုများ စတင်ရေးသားခဲ့သည်။ ၁၉၅၄-၁၉၅၅ ခုနှစ် နှင့် ၁၉၅၅-၁၉၅၆ ခုနှစ် ရန်ကုန်စံပြ အမျိုးသမီးအထက်တန်းကျောင်း နှစ်ပတ်လည်ထုတ်မဂ္ဂဇင်းများတွင် မြင့်ကြည်အေး-ကလောင်အမည်ဖြင့် ဝတ္ထုတိုများ ရေးသားခဲ့သည်။ တက္ကသိုလ် ရခိုင်တန်ဆောင်၊ ပုလဲပန်း၊ တက္ကသိုလ် နှစ်လည်မဂ္ဂဇင်းများတွင်

---

* ဒေါက်တာ၊ ကထိက၊ မြန်မာစာဌာန၊ ရန်ကုန်အရှေ့တက္ကသိုလ်

တက္ကသိုလ်မြစိမ်း ကလောင်အမည်ဖြင့် ဝတ္ထု၊ ပြဇာတ်များ ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ပြင်ပစာပေမဂ္ဂဇင်းတွင် ပထမဆုံးရေးသားခဲ့သောဝတ္ထုမှာ ၁၉၅၆ ခုနှစ် ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ ယုဝတီဂျာနယ်ကဏ္ဍတွင် ပါရှိသော 'သွေး၏ပုံပြင်' ဝတ္ထုတို ဖြစ်ပါသည်။ ထို့နောက် ယုဝတီ၊ တိုင်းရင်းမေ၊ သင့်ဘဝမဂ္ဂဇင်းများတွင် ဆောင်းပါးဝတ္ထုများ ရေးသားခဲ့ပြီး ၁၉၅၈ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် ယုဝတီကလောင်ရှင်ဘွဲ့နှင့် ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် တိုင်းရင်းမေ ကလောင်ရှင်ဘွဲ့များ ချီးမြှင့်ခြင်း ခံရပါသည်။

အသက် ၂၃ နှစ် အရွယ်တွင် ရေးသားသော 'မိုးရွာသောညများ' ဝတ္ထုတိုကို ငွေတာရီမဂ္ဂဇင်း၏ ပထမဆုံးစာအုပ် အမှတ်(၁)တွင် ရွေးချယ်ထည့်သွင်းခံရသည်။ တက္ကသိုလ်မြစိမ်းသည် ငွေတာရီ၊ ရှုမဝ၊ မြဝတီ၊ မိုးဝေ၊ စန္ဒာ၊ သပြေ၊ သင့်ဘဝ၊ ရုပ်ရှင်မဂ္ဂဇင်းနှင့် မြို့နယ်ထုတ်မဂ္ဂဇင်း စသော စာနယ်ဇင်းမျိုးစုံ၌ ဝတ္ထုများ ရေးသားခဲ့သည်။ ရွှေဘိုဂျာနယ်တွင် မြင့်မြင့်သန်း အမည်ဖြင့် မြန်မာပြည်သူနာပြုအသင်းကြီး၊ သူနာပြုညီလာခံ၊ ဗဟိုအမျိုးသမီးဆေးရုံကြီး စသည့် ခါတ်ပုံဆောင်းပါးများ ရေးသားခဲ့သည်။

၁၉၆၀ – ၆၅ ခုနှစ်အတွင်း ငွေတာရီမဂ္ဂဇင်းတွင် ရေးသားခဲ့သော ဝတ္ထုတို (၉)ပုဒ်နှင့် လက်ရေးမူ ဝတ္ထု(၃)ပုဒ်ကို လက်ရေးစာမူအဖြစ် အမျိုးသားစာပေဆုတွင် တင်သွင်းယှဉ်ပြိုင်ခဲ့ရာ ၁၉၆၅ခုနှစ် အမျိုးသားစာပေဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ် ပထမဆုကို ရရှိခဲ့သည်။ ၎င်းဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ်ကို ၁၉၆၇ ခုနှစ်တွင် ပထမအကြိမ် စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး၊ ၁၉၇၂ ခုနှစ်တွင် ဒုတိယအကြိမ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုဝတ္ထုတိုများမှ 'မြေကြီးအိမ်' ဝတ္ထုတိုကို စာရေးဆရာ k (ဦးခင်ဇော်)က "A Hole in the Ground" ဟူ၍ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆိုပြီး ၁၉၆၈ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့ထုတ် လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ်(အင်္ဂလိပ်)သတင်းစာတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့သည်။

၁၉၇၀ ခုနှစ်တွင် 'ချစ်အကြောင်း' လုံးချင်းဝတ္ထုကို ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၁၉၆၇–၇၀ ခုနှစ်အတွင်း ငွေတာရီ၊ မြဝတီ၊ မိုးဝေ၊ ရှေ့သို့၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်နှစ်ငါးဆယ်ပြည့်စာစောင်တို့တွင် ရေးသားခဲ့သော ဝတ္ထုတို (၅)ပုဒ်ကို စုစည်း၍ 'နေသာသောနေ့နှင့် အခြားဝတ္ထုတိုများ' ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ်စာအုပ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုဝတ္ထုတိုများမှာ ၁၉၇၀ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလထုတ် ငွေတာရီမဂ္ဂဇင်းတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့သော 'သနားချစ်တော့မချစ်တဲ့မောင်ရယ်' ဝတ္ထုတိုကို ဆိုဗီယက်ရုရှားစာရေးဆရာမ အဲလီယာနာဇဗာဒိုဗာ (မြန်မာအမည်– မလှကျော့)က ၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် ရုရှားဘာသာပြန်ဆိုရေးသားထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ ထိုဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ်ပါ ရှေ့သို့ဂျာနယ်တွင် ပါဝင်ရေးသားပြီးသော 'သူ့ကိုချစ်မိသည်' ဝတ္ထုတိုကို 'လူချွန်လူကောင်း' အမည်ဖြင့် ဇာတ်လမ်းပမာအဖြစ် မြန်မာ့အသံက အသံလွှင့်ခဲ့သည်။

ထို့ပြင် ၁၉၇၃ ခုနှစ် လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ်(မြန်မာ)သတင်းစာတွင် တက္ကသိုလ်မြစိမ်းအမည်ဖြင့် ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် ရေးထားခဲ့သည်။ ၁၉၆၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလမှစ၍ စာပေလုပ်သားအဖွဲ့ဝင်ခဲ့ပြီး 'ချစ်အကြောင်း' (၁၉၇၀)၊ 'ချစ်သူနဲ့ဝေးရာသို့ပြေးပါရစေ' (၁၉၇၂)၊ 'မောင်ယုံကြည်အောင်ပြောစမ်းပါခင်ရယ်' (၁၉၇၃)၊ 'မိုးနှင့်မြေကြီး' (၁၉၇၃)၊ 'အပြောကြွယ်တဲ့မယား' (၁၉၇၃)၊ 'မနိုးသင့်သောလွမ်းအိပ်မက်' (၁၉၇၄)၊ 'ကျီးဖြူကျီးမဲ တစ်ကောင်ထဲ' (၁၉၇၅)၊ 'စုံကန္တာမြင်ကြီးဘယ်ထီးမှမပါ' (၁၉၇၅)၊ 'တိုင်းမင်းကြီးသမီး' (၁၉၇၅)၊ 'အမှီတော့ဖြင့်မလိုက်နိုင်ဘူးကွယ်' (၁၉၇၆)၊ 'ညွန်ကြားရေးမှူးချုပ်ကတော်' (၁၉၇၆)၊ 'နောက်တိုး' (၁၉၇၈)၊ 'မချစ်ကယ်ပါပြီလား၊ ရွှေအားတော်ငယ်' (၁၉၇၉)၊ 'မငယ်ရယ် မင်းဘယ်မှာလဲကွယ်' (၁၉၈၁)၊ 'အမုန်းဝတ္ထု' (၁၉၈၂) စသော လုံးချင်းဝတ္ထုရှည်(၁၅)အုပ်နှင့် ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ် (၂)အုပ် ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။

'နောက်တိုး' ဝတ္ထုသည် အကောင်းဆုံးမှတ်ချက်ဖြင့် ၁၉၇၈ ခုနှစ် အမျိုးသားစာပေ ဝတ္ထုရှည်ဆု ရရှိခဲ့ပါသည်။

၁၉၈၃ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် ပထမဆုံး စတင်ထုတ်ဝေလိုက်သော ပန်ရုပ်စုံမဂ္ဂဇင်း အတွဲ(၁) အမှတ်-၁တွင် တက္ကသိုလ်မြစိမ်း၏ 'အားငယ်မိတယ် အချစ်ရယ်' ဝတ္ထုတိုကို ရွေးချယ်ထည့်သွင်းထားပါသည်။

၁၉၆၅ ခုနှစ်တွင် စာရေးဆရာတိုက်စိုး (ယဉ်ကျေးမှုဗိမာန်ဦးစီးဌာန၊ ညွန်ကြားရေးမှူးနှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။ အသက် ၇၃ နှစ် မတ်လ (၄) ရက်၊ ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်သည်။

၂။ ဝတ္ထုတိုသဘောသဘာဝ

ဝတ္ထုတိုဟူသော စာပေအဖွဲ့ပုံစံသည် ၁၉ ရာစုတွင် အနောက်တိုင်း၌ စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ အစပျိုးရေးသားသူတို့မှာ နသန်းနီယံဟော်သွန်း [၁] နှင့် အက်ဂါအယ်လန်ပိုး [၂] တို့ဖြစ်ကြသည်။ ဝတ္ထုတိုနှင့်ပတ်သက်၍ ပညာရှင်များက အဓိပ္ပါယ်အမျိုးမျိုးဖွင့်ဆိုကြသည်။

ပါမောက္ခဦးမျိုးမင်းက-

---

[၁] Nathaniel Havw thorne

[၂] Edgar Allan Poe

> “ဝတ္ထုတိုဟူသည် တိုရမည်။ အာရုံပြန့်ကျဲမှုမရှိဘဲ အချက်တစ်ချက်ပေါ်တွင် စူးစိုက်နိုင်လောက်အောင် ဝတ္ထုဇာတ်အိမ် တည်ထားနိုင်ရမည်။”[၁]

ဟုလည်းကောင်း အက်ဂါအယ်လန်ပိုး၏အဆိုကို မင်းယုဝေက–

> “ဝတ္ထုတို ဟူသည်မှာ အာရုံကျက်စားမှုတစ်ခုတည်း ထီးထီးသာ ရှိရမည်။ တစ်ထိုင်တည်း ဖတ်နိုင်လောက်အောင် တိုရမည်။”[၂]

ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုထားရာ ဝတ္ထုတိုသည် ဇာတ်လမ်းပမာဏတိုပြီး စာဖတ်သူ၏ စိတ်အာရုံကို ဆွဲဆောင်နိုင်စွမ်းရှိရသော ရသစာပေ ဖြစ်ကြောင်း နားလည်ရပါသည်။

တစ်ဖန်ဝတ္ထုတိုနှင့်ပတ်သက်၍ အိပ်ဂျီဝဲ (H.G: Wells)က နာရီဝက်အတွင်း ဖတ်နိုင်သည့်စာမျိုးဟု ဆိုသည်။ အက်ဂါအယ်လန်ပိုး (Edger Allan Pole)က ကြိုတင်သိထားသည့် အရိပ်အမြွက်စကား တစ်ခုတစ်လေမျှ မပါစေရဟု ဆိုသည်။ ဝါလ်ပို (Walpole)က ဝတ္ထုတိုဆိုသည်မှာ အဖြစ်အပျက်များကို မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်ဟု အသီးသီး ဖွင့်ဆိုကြပါသည်။

ဝတ္ထုတိုသည် အကြောင်းအရာတစ်ခု၊ အတွေးတစ်ရပ်၊ လူ့သဘာဝတစ်ရပ်ကို စာဖတ်သူထံ ပေးပို့နိုင်သည့်အပြင် အကြောင်းအရာ နယ်နိမိတ်လည်း စုံလင်လှသည်ကို တွေ့ရသည်။ စာရေးသူ၏အတွေးတစ်ရပ်ကို စာဖတ်သူတို့ သိရှိစေရန် စာလုံးရေနည်းနည်း ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက် တိုတိုကျဉ်းကျဉ်းဖြင့် ရေးဖွဲ့ထားသော ရသစကားပြေတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။

၂၊ ၁။ ရည်ရွယ်ချက်

ဝတ္ထုရေးသူတို့သည် မိမိတို့ခံစားသိရှိရသော အကြောင်းအရာတို့ကို စာဖတ်သူတို့အား သိရှိစေလိုသည်။ ထိုသို့ စာဖတ်သူ သိရှိစေလိုသောအကြောင်းသည် စာရေးသူ၏ ရည်ရွယ်ချက်ပင် ဖြစ်သည်။ ရည်ရွယ်ချက်နှင့်ပတ်သက်၍ ‘စကားပြေအရေးအသားလေ့လာချက်များ’ ကျမ်းကိုးပြုစုသူ ကရဇာ (Kreuzer)နှင့် ကိုဂင် (Cogan) တို့၏ အဆိုအမိန့်များကို အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

> “လမ်းညွှန်ရည်ရွယ်ချက် ဟူသည် စာရေးသူအနေနှင့် သူ့စာပေ၏ အရှည်ပမာဏ၊ လေသံ၊ ပါဝင်ရမည့် အကြောင်းအရာနှင့် မပါဝင်

[၁] မျိုးမင်း (ပါမောက္ခ)၊ ဦး၊ ၁၉၆၀၊ နိဒါန်း။

[၂] မင်းယုဝေ၊ ၁၉၇၉၊ ၁၆၆။

> ရမည့် အကြောင်းအရာ အချက်အလက် အစီအစဉ်၊ သာဓက ဆောင်သော အချက်အလက်များ ဖောဖောသီသီ ပါဝင်မှု၊ စကား အသုံးအနှုန်း စသည်ဖြင့် 'ထိုစာ' ကို 'ထိုစာ' အဖြစ် ပုံပေါ်လာ စေရန်အတွက် အဆုံးအဖြတ်ပေးရာတွင် အသုံးပြုရသော အရာ ဖြစ်သည်။"[၁]

ဟုလည်းကောင်း၊

မောင်ခင်မင်(ဓနုဖြူ)က စကားပြေသဘောတရား စကားပြေအတတ်ပညာ စာအုပ်တွင်–

> "ယေဘုယျရည်ရွယ်ချက်နှင့် ဝိသေသရည်ရွယ်ချက် ဟူ၍ ခွဲခြား ထားပြီး စေတနာရည်ရွယ်ချက်သည် ယေဘုယျရည်ရွယ်ချက်တွင် ပါဝင်သည်။ စေတနာရည်ရွယ်ချက်တွင်လည်း နိုးဆွခြင်း၊ လှုံ့ဆော်ခြင်း၊ ဖျော်ဖြေခြင်းတို့ ပါဝင်ပြီး ဝိသေသရည်ရွယ်ချက်တွင် စာနှင့်တိုက်ရိုက်ဆက်စပ်ခြင်း သဘောတရားနှင့်ဆက်စပ်ခြင်းတို့ ပါဝင်သည်"[၂]

ဟူ၍ ဖော်ပြထားပါသည်။

လူသားတို့သည် မည်သည့်အမှုကိုမဆို လုပ်ဆောင်ရာတွင် ရည်ရွယ်ချက် တစ်ခု ရှိစမြဲပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဝတ္ထုရေးသူတို့တွင်လည်း ရည်ရွယ်ချက် တစ်ခု ပါရှိစမြဲ ဖြစ်သည်။ စာဖတ်သူ၏စိတ်နှလုံးထဲတွင် စွဲလမ်းနှစ်သက်၍ ရသ ခံစားမှုကို အဓိကထားရေးဖွဲ့သည်။

ထို့ကြောင့် ဝတ္ထု၏ 'ရည်ရွယ်ချက်' ဆိုသည်မှာ စိတ်ကူးဉာဏ်ဖြင့် စီစဉ် ထားသော အချက်အလက်များဖြင့် လူ့ဘဝအမှန်တရားများ ထင်ရှားပေါ်လွင်စေရန် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စာရေးသူသည် လူ့ဘဝတွင် တွေ့ကြုံဖြစ်ပျက်ရသော အကြောင်းအရာ အဖြစ်အပျက်၊ ဘဝအသိ၊ ဘဝသတိတို့ကို မိမိခံစားရသည့်အတိုင်း စာဖတ်သူအား ခံစားစေလိုသော စေတနာရည်ရွယ်ချက်သည် ဝတ္ထုတိုင်း၌ ပါရှိစမြဲ ဖြစ်သည်။

---

[၁] J.R kreuzer & L.cogan studies in Prose writing P.10

[၂] ခင်မင်(မောင်)၊ ဓနုဖြူ၊ ၁၉၈၅၊ ၈၇–၈၈။

၂။ ၂။ ဇာတ်လမ်း

ဇာတ်လမ်းသည် ဖြစ်စဉ်ပင်ဖြစ်သည်။ ဇာတ်ဆောင်တို့၏ဘဝတွင် အားပြိုင်မှုများ ပေါ်ပေါက်လာစေရန် ဆီလျော်သည့် အဖြစ်အပျက်များကို ဖန်တီး၍ ကြောင်းကျိုးဆက်စပ်ထားမှု ဖြစ်သည်။ ဇာတ်ဆောင်မပါရှိဘဲ ဇာတ်လမ်းမဖြစ်နိုင်ချေ။ ဝတ္ထုတိုတွင် ဇာတ်ဆောင်တို့၏လှုပ်ရှားမှုဖြင့် ဇာတ်လမ်းကို ဖော်ပြသည်။ ဇာတ်လမ်း၊ ဇာတ်ဆောင်၊ ကာလဒေသတို့သည် ညီညွတ်မှုရှိရမည်။ သို့မှသာ ဝတ္ထုတိုကောင်းတစ်ပုဒ် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဇာတ်လမ်းသဘောကို ပညာရှင်တို့ အမျိုးမျိုးဖွင့်ဆိုကြပါသည်။ 'အီးအမ် ဖော်စတာ'[၁]၏ အဆိုကို အောင်သင်းက–

> "ဇာတ်လမ်းဆိုသည်မှာ အဖြစ်အပျက်များကို ကျိုးကြောင်းဆက်စပ်ပြထားသော ဖြစ်စဉ်၊ မြှုပ်ကွက်ကလေးများ ထည့်သွင်းခြင်းအားဖြင့် နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်နိုင်သည်"[၂]

ဟု ဖွင့်ဆိုထားရာ ဇာတ်လမ်းဆိုသည်မှာ အဖြစ်အပျက်တို့ကို ကြောင်းကျိုးဆက်စပ်ပြထားခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

အောင်သင်းကပင် ဝတ္ထုရေးရာဆောင်းပါးများတွင်–

> "ဇာတ်လမ်းဆိုသည်မှာ ဇာတ်ဆောင်တို့၏ ဘဝလမ်းကြောင်း အသိအမြင်ကို (မမျှော်လင့်ဘဲ) ပြောင်းလဲသွားစေသည့် အဖြစ်အပျက်များကို ကျိုးကြောင်းဆက်စပ်ပြထားသော ဖြစ်စဉ်တစ်ခုဟု ဆိုချင်မိပါသည်။"[၃]

ဟု ထပ်ဆင့်မိန့်ဆိုထားပါသည်။ ဇာတ်လမ်းဖန်တီးမှုအတတ်ပညာတွင် အားပြိုင်မှုသည်လည်း အဓိကကျသော အတတ်ပညာတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ အကောင်းနှင့်အဆိုး၊ အလင်းနှင့်အမှောင် အားပြိုင်ခြင်းနှင့် စာဖတ်သူ၏ သိချင်စိတ်ကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်သည်။

ဇာတ်လမ်းသဘော ပို၍ထင်ရှားလာစေရန် ဇာတ်လမ်းဆင်ခြင်းသည်လည်း အရေးကြီးလှပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဇာတ်လမ်းဆင်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မင်းယုဝေက–

> "ဇာတ်လမ်းဆင်ခြင်းကို အိုင်ကျင်းဖွဲ့ခြင်း ဟူ၍လည်း ခေါ်ကြပါသည်။ ဇာတ်လမ်းဆင်ရာ၌ စာဖတ်သူ၏သိလိုဇောကို ဝတ္ထု

---

[၁] G.M. Forster

[၂] အောင်သင်း၊ ၁၉၉၉၊ ၁၁။

[၃] အောင်သင်း၊ ၁၉၉၄၊ ၉။

> အဆုံးထိ ရှင်သန်အောင် အဖြစ်အပျက်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဇာတ်ဆောင်၏အမူအရာတို့ကို လည်းကောင်း၊ ဇာတ်လမ်းနည်းစနစ်ငါးခုဖြင့် စည်းရုံးတည်ဆောက်ရပါသည်။"[၁]

ဟူ၍ ဝတ္ထုတိုစာတမ်းများစာအုပ်တွင် တင်ပြထားသည်။

ဝတ္ထုတိုတွင် ဇာတ်လမ်းသည် ပြည့်စုံခိုင်ခန့်မှု ရှိရုံမျှရှိလျှင်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ မိမိဖော်ပြလိုသော လူ့သဘာဝအဖွဲ့၊ ဘဝပြဿနာတို့၏ သဘောရပ်ပေါ်လွင်ရုံမျှ ဇာတ်လမ်းအဆင်လျှင်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ ဇာတ်လမ်းပါသည်ဆိုရုံမျှ ထည့်သွင်းရေးသားလျှင်လည်း ရပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော ဝတ္ထုတိုတွင် လူ့သဘာဝအဖွဲ့၊ ဘဝပြဿနာအဖွဲ့တို့သည် ဇာတ်လမ်းထက်ပို၍ ပဓာနကျခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဇာတ်လမ်းဖန်တီးမှုအတတ်ပညာတွင် အားပြိုင်မှုသည်လည်း အဓိကကျသော အတတ်ပညာ တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ အကောင်းနှင့်အဆိုး၊ အလင်းနှင့်အမှောင် အားပြိုင်ခြင်းဖြင့် စာဖတ်သူ၏ သိချင်စိတ်ကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်သည်။ ဤသည်ကို ရက်စ်ဟဲ(စ်)က–

> "အားပြိုင်မှုသည် စိတ်ကူးနှင့်ဖန်တီးထားသော အခြေခံအချက်ဟု အများက တွေးပြသည်"[၂]

ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ ဇာတ်လမ်းဖန်တီးရာတွင် အားပြိုင်မှုနည်း (CONFLICT)၊ အကြောင်းဆက်နည်း (COUSALITY)၊ အသေးစိတ်မှုန်းနည်း (DETAIL)တို့ဖြင့် ရေးသားလေ့ ရှိပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဇာတ်လမ်းဟူသည် စာဖတ်သူအား အမြဲမပြတ် ရှင်သန်စေပြီး ဇာတ်ဆောင်တို့၏ အားပြိုင်မှုများကိုပါ ထည့်သွင်းကာ အဖြစ်အပျက်များကို ကျိုးကြောင်းဆက်စပ်ဖော်ပြထားမှုပင် ဖြစ်ပါသည်။

၂၊ ၃။ ဇာတ်ဆောင်

ဝတ္ထုတွင် ပါဝင်သရုပ်ဆောင်ရသောသူများမှာ ဇာတ်ဆောင် ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ဝတ္ထုထဲမှ ဝတ္ထုရေးဆရာ ဖန်တီးထားသူ ဖြစ်သည်။ ဇာတ်ဆောင်တို့၏ ကံသုံးပါးအမူအရာများ ပြုမူလှုပ်ရှားမှုများကြောင့် ဇာတ်လမ်း ဖြစ်ပေါ်လာရသည်။ ဇာတ်ဆောင်မရှိဘဲ ဇာတ်လမ်းကို ဖန်တီး၍မရသကဲ့သို့ ဇာတ်လမ်းမရှိဘဲ ဇာတ်ဆောင်စရိုက် မဖွံ့ဖြိုးနိုင်ပေ။

---

[၁] မင်းယုဝေ၊ ၁၉၇၉၊ ၁၆၈–၁၆၉။

[၂] Hills, 1927, 38.

အောင်သင်းက–

> "ဇာတ်ဆောင်ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်းဟုမေးလျှင် ဇာတ်လမ်းကို ဖြစ်ပေါ်စေသူများဟု ဆိုရပါမည်။တစ်ဖန် ဇာတ်လမ်းဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်းဆိုလျှင်လည်း ဇာတ်ဆောင်များ၏ အပြုအမူဖြစ်စဉ် ပေတည်းဟု ဆိုရပေမည် ဖြစ်သည်။"[၁]

ဟု ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ ဝတ္ထုဆိုသည်မှာ ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကကို အခြေခံ၍ ဖန်တီးရသောကြောင့် ဝတ္ထုအတွင်းမှ ဇာတ်ဆောင်တို့သည်လည်း ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကမှ လူသားစစ်စစ်များနှင့်တူရန် လိုအပ်ပေသည်။ ဇာတ်ဆောင်အဖွဲ့နှင့်ပတ်သက်၍ ဝတ္ထုတိုလေ့လာချက်တွင် မောင်စွမ်းရည်က–

> "ဇာတ်ဆောင်အဖွဲ့၌လည်း သုံးမျိုးရှိပါသည်။ ဇာတ်ဆောင်၏ သဘောသဘာဝကို စာရေးဆရာက စာထဲတွင် တိုက်ရိုက်ရေးထားခြင်း ဥပမာ– မနှင်းသည် အဆင်းရောအချင်းပါ တင့်တယ်ကောင်းမွန်သူ ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် မယ်နှင်းကား မိန်းမယုတ်တည်း၊ နောက်တစ်နည်းမှာ– ဇာတ်ဆောင်တစ်ဦး၏ သဘောသဘာဝကို သူနှင့်ဆက်ဆံရတဲ့ အခြားဇာတ်ဆောင်တစ်ဦးရဲ့ ထင်မြင်ပုံ၊ ပြုမူဆက်ဆံပုံတို့ကတစ်ဆင့် ဖော်ပြသောနည်း ဖြစ်ပါသည်။"[၂]

ဟူ၍ အဖွဲ့သုံးမျိုးအနက် တတိယနည်းသည် ထက်မြက်ပြောင်မြောက်သော နည်းဖြစ်သည်ဟု ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဝတ္ထုတွင်ပါဝင်သော ဇာတ်ဆောင်သည် ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကထဲမှ လူနှင့်တူအောင် ဖန်တီးနိုင်လေလေ ဇာတ်ဆောင်သရုပ် ပေါ်လေလေ ဖြစ်သည်။ ဝတ္ထုတိုတွင် ဇာတ်ဆောင်၏သရုပ်ကို ဝတ္ထုရှည်ကဲ့သို့ အကျယ်တဝင့် ဖော်ပြနိုင်ခြင်း မရှိပေ။ စာရေးသူ ဖော်ပြလိုသော အချက်အနည်းငယ်လောက်ကိုသာ ဖော်ပြနိုင်သည်။

ဇာတ်ဆောင်များကို ဖန်တီးရာတွင် သဘာဝကျရန် လူပီသရန် လိုအပ်သည်။ သို့သော်လည်း ဝတ္ထုတိုတွင်မူ လူ့စရိုက်အကြောင်းကို တိတိပပရေးသားထည့်သွင်း၍ မဖြစ်နိုင်ပေ။ ဝတ္ထုဟူသည် စိတ်ကူးနှင့်ဖန်တီးထားသော အနုပညာတစ်ရပ်သာ ဖြစ်သည်။ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေ မဟုတ်ချေ။

---

[၁] အောင်သင်း၊ ၁၉၉၉၊ ၇၄။

[၂] စွမ်းရည်၊ မောင်၊ ၁၉၅၈၊ ၁၃၄။

ထို့ကြောင့် ဇာတ်ဆောင်ဆိုသည်မှာ ဇာတ်လမ်း၏ဖြစ်စဉ်ကို ရွေ့လျားအောင် ပြုမူဆောင်ရွက်သူများ ဖြစ်သည်။ ဇာတ်ဆောင်ဖန်တီးရာတွင် စရိုက်ပီပြင်မှု ရှိရမည်။ သဘာဝကျရမည်။ သက်ဝင်လှုပ်ရှားမှု ရှိရမည်။ ဒိဋ္ဌဓမ္မလူ့လောကရှိ လူတို့၏စရိုက်နှင့်လည်း နီးစပ်ပတ်သက်မှု ရှိရမည်။

၂။ ၄။ ကာလဒေသနောက်ခံ

ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်တွင် ကာလဒေသနောက်ခံအဖွဲ့သည် အရေးပါသော အဖွဲ့တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ ဝတ္ထုထဲတွင် ကာလဒေသနောက်ခံထည့်သွင်းရခြင်းမှာ ဝတ္ထုကို ဒိဋ္ဌဓမ္မ လောကနှင့် တူစေချင်၍ ဖြစ်သည်။ 'ကာလ' ဆိုသည်မှာ ဇာတ်လမ်းဖြစ်တည်ရာ ခေတ် အချိန်ဖြစ်၍ 'ဒေသ' ဆိုသည်မှာ ဇာတ်လမ်းဖြစ်တည်ရာ နေရာဖြစ်ပြီး 'နောက်ခံ ဝန်းကျင်' ဆိုသည်မှာ ဇာတ်လမ်းအတွင်းမှ ဇာတ်ဆောင်တို့ကျင်လည်ရာ လူမှု ပတ်ဝန်းကျင်၊ စီးပွားရေးပတ်ဝန်းကျင်၊ နိုင်ငံရေးပတ်ဝန်းကျင် စသည်တို့ကို ဆိုလို ပါသည်။ လူသားတို့တွင် ရှင်သန်ဖြစ်တည်ရာခေတ်ကာလ အရပ်ဒေသ လူမှုပတ်ဝန်းကျင်တို့ ဆက်စပ်နေသကဲ့သို့ ဝတ္ထုဖန်တီးရာတွင်လည်း ဇာတ်ဆောင်တို့ ဖြစ်တည်ရာ ကာလဒေသ လူမှုပတ်ဝန်းကျင်တို့ပါဝင်မှသာ သဘာဝကျသော ဇာတ်ဆောင်အဖြစ် ရပ်တည်နိုင်ပေမည်။ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်တွင် ကာလဒေသနောက်ခံ၏ အရေးပါပုံကို အန်ဒရေး မောရစ်၏ The Art of Writing စာအုပ်ကို မြသန်းတင့် ဘာသာပြန်ဆို ထားသော စာရေးခြင်းအတတ်ပညာစာအုပ်၌–

> "ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် အသက်ဝင်လှုပ်ရှားစေချင်ရင် ဘဝနဲ့နီးကပ်စေ ချင်ရင် လူ့အဖွဲ့အစည်းနဲ့ တကယ့်အဖြစ်အပျက်များနဲ့ ဆက်စပ်ရ လိမ့်မယ်။ လှုပ်ရှားနေတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ ဆက်စပ်ရလိမ့်မယ်။ တကယ်ရှိနေတဲ့ လောကကြီးနဲ့ ဆက်စပ်ရလိမ့်မယ်"[၁]

ဟု ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

တစ်ဖန် ကာလဒေသသည် ဇာတ်လိုက်၏လှုပ်ရှားမှုကို အထောက်အကူပြု နိုင်သည်ကို ဦးဝန်က ဦးပုည၏ ဝတ္ထုတိုသုံးပုဒ်အမှာစာတွင်–

> "ကာလဒေသသည် ဇာတ်လိုက်နှင့် အဖြစ်အပျက်တို့အတွက် နောက်ခံကားသဖွယ် အသုံးကျလေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ကာလ ဒေသသည် နောက်ခံကားအဖြစ်ဖြင့် အသုံးခံရင်း ဇာတ်လိုက်၏

---

[၁] မြသန်းတင့် ၊ ၂၀၀၁၊ ၃၅။

> အမူအရာကိုသော်လည်းကောင်း၊ အဖြစ်အပျက်အမူအရာကိုသော် လည်းကောင်း၊ အမွှန်းတင်ပေတတ်လေသည်။”[၁]

ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုထားပေရာ ဇာတ်လမ်းနှင့် ဇာတ်ဆောင်ကို ကာလဒေသနောက်ခံက အထောက်အပံ့ပေးသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

ထို့ကြောင့် ဝတ္ထုတိုများတွင် ဝတ္ထုရှည်ကိုရေးဖွဲ့သလောက် ကာလဒေသ နောက်ခံဝန်းကျင်ကို အထင်အရှားပြစရာမလိုသော်လည်း ဇာတ်လမ်းဖြစ်စဉ် ဇာတ်ဆောင် စရိုက်တို့နှင့် ကိုက်ညီသော ကာလဒေသနောက်ခံဝန်းကျင်ကိုမူ ထည့်သွင်းရပေမည်။ ဇာတ်လမ်းကို ဆက်လက်ဖြစ်တည်စေရန် ရွေ့လျားနိုင်စေရန် ဇာတ်ဆောင်စရိုက် ခိုင်မာစေရန်အတွက် နောက်ခံဝန်းကျင်အဖွဲ့သည် များစွာအရေးပါပါသည်။ ကာလဒေသ နောက်ခံကို ဇာတ်လမ်း ဇာတ်ဆောင်နှင့် တစ်သားတည်းဖြစ်အောင် ဖွဲ့စည်း တည်ဆောက်ရပါသည်။

၂၊ ၅။ **အရေးအဖွဲ့**

ဝတ္ထုသည် ‘စကားပြေ’ နှင့်ရေးဖွဲ့ထားသော စကားပြေအဖွဲ့ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို ဖန်တီးရေးသားထားသော စကားပြေအရေးအသားကို လေ့လာရမည်။ ထိုသို့ လေ့လာရာ၌ စကားအသုံးအနှုန်း ဝါကျ၊ စာပိုဒ်၊ စာတစ်ပုဒ် အဆင့်ထိ တစ်ဆင့်စီ လေ့လာရမည်။

ဝတ္ထုတိုသည် ကွက်တိဖြစ်ရပ်ဖြစ်၏။ ဝတ္ထုတိုကို ပွယောင်းယောင်းရေး၍ မဖြစ်ပေ။ သိပ်သည်းမှုသည် ဝတ္ထုတို၏ဂုဏ်ရည် ဖြစ်သည်။ ရေးသမျှစကားသည် ထိမိသောအဓိပ္ပါယ်ကိုဆောင်ပြီး စကားပိုတစ်လုံး မပါရပေ။ ကျစ်လျစ်သိပ်သည်းသော စကားလုံးများကို သုံးနှုန်းရေးသားရမည်။ ဝတ္ထုတိုသည် ဘဝ၏အစိတ်အပိုင်းငယ် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဘဝကို ကိုယ်စားပြုနိုင်ရမည်။ ဘဝအခြေအနေကို ညွှန်ပြနိုင် ရမည်။

မောင်သိန်းဆိုင်က–

> “အချို့သော အကြောင်းအရာတို့မှာ စင်စစ် ပြောပလောက်အောင် ထူးထူးခြားခြား မရှိပါပဲလျှင် အရေးအသားကောင်းသော ရေးတတ် သူများ ရေးသားလိုက်သည့်အခါ စုံမက်ဖွယ်၊ စွဲလမ်းဖွယ်၊

---

[၁] ဝန်၊ ဦး၊ ၁၉၆၄၊ ။

> နှစ်ခြိုက်ဖွယ် ကောင်းသော အနုပညာပစ္စည်းတစ်ရပ်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလာသည်ကို မြင်တွေ့ရတတ်ပါသည်။”[၁]

ဟူ၍ အရေးအသားကောင်းမွန်ပါက စာသည် နှစ်သက်မြတ်နိုးဖွယ်ကောင်းကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

ဝတ္ထုရေးသူသည် စေတနာတစ်ရပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝေဒနာတစ်ရပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဇာတ်ဆောင်တစ်ဦးကိုသော်လည်းကောင်း၊ စာဖတ်ပရိသတ်ထံ တင်ပြလိုသည် ဖြစ်အံ့။ အရေးအသားဖြင့် သရုပ်ဖော်တင်ပြရမည် ဖြစ်သည်။ ဝတ္ထုရေးသားရာတွင် စကားသုံး နေသားတကျသုံးစွဲပြီး ရေးသားနိုင်ပါက အရေးအသား ရှင်းလင်းပြေပြစ်မည်။ ဝါကျတိုများဆက်၍ အသုံးပြုပြီး ရေးသားပါက စာဟန် သွက်လက်ပြီး စာဖတ်သူ နားလည်ရှင်းလင်းလွယ်ကူမည်။

ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းဖန်တီးရာတွင် စာရေးသူတို့သည် ဇာတ်ဆောင်တစ်ဦးဦးက အဖြစ်အပျက်ကို ပြန်ပြောင်းပြောဆိုဟန်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အဓိကဇာတ်ဆောင် မဟုတ်သော်လည်း ဝတ္ထုတွင် ပါဝင်သူတစ်ဦးဦးက ပြန်ပြောင်းပြောဆိုဟန်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ စာရေးဆရာက နောက်မှနေ၍ဇာတ်ဆောင်အားလုံးတို့ကိုယ်စား သရုပ်ဖော်ကာ ရေးသားပုံဖြင့်လည်းကောင်း၊ စာရေးသူသည် ဇာတ်ဆောင်တစ်ဦးဦး၏ စိတ်တွင်းသဏ္ဍာန်၌ ခိုဝင်၍ ရေးသားပုံဖြင့်လည်းကောင်း၊ နည်းမျိုးစုံဖြင့် ရေးသား တင်ပြလေ့ ရှိကြသည်။

၃။ ‘မိုးရွာသောညများ”

၃၊ ၁။ ရည်ရွယ်ချက်

၁၉၆၀ ခုနှစ် ဇူလိုင်လထုတ်၊ ငွေတာရီမဂ္ဂဇင်းတွင် ပါဝင်သော ‘မိုးရွာသောညများ’ ဝတ္ထုတိုတွင် ‘ခေတ်ဆိုး၊ ခေတ်ပျက်တွင် တိုင်းသူပြည်သားများ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ရပုံ’ တို့ကို ရည်ညွှန်းထားသည်။ ရောင်စုံသူပုန်တို့၏ရန်ကြောင့် တောရွာနေပြည်သူတို့ အခြေအနေပျက်ပြားရပုံကို–

> “ကိုဘမောင်တို့သည် လက်ထပ်ပြီး သုံးလေးနှစ်သာ ပျော်ရွှင်စွာ နေရသည်။ မကြာမီ သောင်းကျန်းဆူပူမှုဖြစ်သဖြင့် ဒုက္ခအဖုံဖုံကို တွေ့ဆုံရ၍ ရန်ကုန်ကို ခိုကပ်ရလေသည်။ ရန်ကုန်တွင် ဖြစ်သလိုစား၊

[၁] သိန်းဆိုင်၊ မောင်၊ ၁၉၇၃၊ ၅၆။

> ဖြစ်သလိုနေနှင့် သမီးအငယ်လေး တစ်ယောက် ဆုံးပြီး မအေးကြိုင်
> သည်လည်း ရောဂါရ၊ ဒုက္ခစပေတော့သည်"[၁]

ဟူ၍ တင်ပြထားသည်။ ထို့အပြင် ပြည်သူများ၏ အကျင့်စာရိတ္တပျက်ပြားခဲ့ပုံကိုလည်း ဇာတ်ဆောင်ကိုဘမောင်၏ အတွေးဖြင့်–

> "ကိုဘမောင်၏ စိတ်တို့သည် အစဉ်ရပ်တည်မနေ၊ အရက်
> ကောင်းကောင်းသောက်တတ်လာသည်။ အပျော်မိန်းမ လိုက်တတ်
> လာသည်။ စပါးစိုက်မည့်အစား၊ ခါးပိုက်နှိုက်ရသည်မှာ ဘေးရှိ
> သော်လည်း ပိုချောင်သည်ဟု ထင်လာသည်"[၂]

ဟူသော ဇာတ်ဆောင်၏အတွေးများဖြင့် စာရေးသူ၏ တိုင်းပြည်ကို တိုးတက်စေလိုသော၊ အေးချမ်းသာယာစေလိုသော၊ ပြည်သူတို့ကို အမှောင်တွင်းမှ ကင်းလွတ်စေလိုသည့် စေတနာ ရည်ရွယ်ချက်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

၃၊ ၂။ ဇာတ်လမ်းလေ့လာချက်

'မိုးရွာသောညများ' ဝတ္ထုတိုတွင် ကုန်တင်ကုန်ချအလုပ်သမား (ကူလီ) ကိုဘမောင် အလုပ်သိမ်း၍ ပြန်လာပုံမှစတင်၍ ဇာတ်လမ်းကို 'အစပျိုး' ထားသည်။ ထမင်းဆိုင်တွင် ညစာစားပုံ၊ ဤတွင် တောသားတစ်ဦးပီသစွာ (နွားအသား)အမဲသားကို မစားရက်ပုံနှင့် တစိမ့်စိမ့်ရွာနေသော မိုးကိုကြည့်ရင်း သူကျင်လည်နေထိုင်ခဲ့ရာ တောရွာကို သတိရပုံကို ဖော်ပြထားခြင်းဖြင့် စာဖတ်သူတို့၏ သိချင်စိတ်ကို 'နှိုးဆွ' ထားသည်။ ကိုဘမောင်သည် မိုးရွာသည်ကိုကြောက်ပုံကို 'မြုပ်ကွက်' တစ်ခုအနေဖြင့် တင်ပြထားသည်။ မိုးရွာသည်ကို ကိုဘမောင် မမြင်ချင်၊ မတွေ့ချင်ပေ။ မအေးကြိုင်ကို သတိရမိပါသည်။ ဘဝ၏ အဆင်မပြေခါးသည်းမှုများသည် 'ဇာတ်တက်ပိုင်း' ဖြစ်သည်။ ဘဝ၏ အဆင်မပြေပုံများကို မိုးရွာသောညများဖြင့် 'နိမိတ်ပုံ' ပြု ဖော်ပြထားသည်။ 'လူရိုးကြီး ကိုဘမောင်၏ဘဝသည် အေးချမ်းသာယာမှု ရှိပါဦးမည်လား' ဟူသော ပရိသတ်၏ သိချင်စိတ်ကို ပြင်းပြစေသည်။ ဇာတ်လမ်း၏အရှိန် အမြင့်ဆုံး အပိုင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် လူရိုးကြီးကိုဘမောင်သည် ဆန်းပြားသွားသည်။ မိန်းမလိုက်စားတတ်သွားသည်။ ခါးပိုက်နှိုက်တတ်သွားသည်၊ ဘဝကို ရေစုန်မျောလိုက်ခြင်းဖြင့် ဇာတ်ကို ဆင်းထားသည်။ ခေတ်စနစ်၏သားကောင် ကိုဘမောင်သည် အမှောင်တွင်း၌ ဘဝကို အရှုံးပေးသွားရပုံတို့ဖြင့် 'ဇာတ်သိမ်း' ထားသည်။ ခေတ်စနစ်၏သားကောင်

[၁] မြစိမ်း၊ တက္ကသိုလ်၊ ၁၉၆၀၊ ၅၂။
[၂] မြစိမ်း၊ တက္ကသိုလ်၊ ၁၉၆၀၊ ၁၃။

ဖြစ်သွားရပုံကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ဖော်ပြထားသည်။ ဇာတ်လမ်းသည် စ,လယ်,ဆုံး ညီညွတ်မှု ရှိသည်။

၃၊ ၃။ ဇာတ်ဆောင်

ကိုဘမောင်

မိုးရွာသောညများဝတ္ထုတိုတွင် အဓိကဇာတ်ဆောင်မှာကိုဘမောင် ဖြစ်သည်။

စရိုက်ရှင်ဖြစ်၍ စရိုက်နှစ်မျိုးကို တွေ့ရသည်။ တောရွာ၌ ရိုးသားကြိုးစား၍ ဇနီးမယားကိုမြတ်နိုးသော လူကောင်းစရိုက်ကို တွေ့ရသည်။ သို့သော် ဇနီးမယား သေဆုံးသွား၍ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ရပုံမှ အစပြုကာ–

> "ကိုဘမောင်၏စိတ်တို့သည် မအေးကြိုင်ဆုံးပြီးသည်မှ အစဉ် ရပ်တည်မနေ၊ အစဉ် ညစ်ညူးနောက်ကျိနေသဖြင့် အရက် ကောင်းကောင်းသောက်တတ်လာသည်။"[၁]

ဟူ၍ လေလွင့်ပျက်စီးသွားပုံကို တွေ့ရသည်။ တွယ်ရာမဲ့ဘဝ၌ ပျော်သလိုနေ လိုက်သော စရိုက်ကို တွေ့ရသည်။

ခြေသလုံးအိမ်တိုင်ဘဝတွင် ဘဝကို နာကျည်းငြီးငွေ့နေသော၊ အမှောင်မှန်း သိသော်လည်း ဇွတ်တိုးဝင်နေသော ပျော့ညံ့သော လူတစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ လူ့သဘာဝပီသသော စရိုက်ပိုင်ရှင်တစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။ မကောင်းတာလုပ်လျှင် ရှက်ရကြောက်ရမည်ဖြစ်သော လူ့သဘောသဘာဝကို–

> "ကိုဘမောင်သည် ရှက်စိတ်၊ အံ့ဩစိတ်တို့ဖြင့် ကောင်မလေး သားအဖ မိုးရေထဲတွင် လျှောက်သွားသည်ကို ငေးကြည့်နေမိ လေသည်။"[၂]

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားရာ အမီနာနှင့်နေထိုင်သည်ကို ပတ်ဝန်းကျင်က သိသွားမည်ကို စိုးရိမ်သော၊ လူ့သဘာဝပီသသော စရိုက်ပိုင်ရှင်တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ သို့သော် အမှောင်မှန်း သိသော်လည်း ရုန်းမထွက်ဘဲ ဘဝကို ရေစုန်မျှောနေသော ခပ်ညံ့ညံ့စရိုက်ပိုင်ရှင် တစ်ဦး ဖြစ်သည်။

---

[၁] မြစိမ်း၊ (တက္ကသိုလ်)၊ ၁၉၆၀၊ ၅၃။
[၂] မြစိမ်း၊ (တက္ကသိုလ်)၊ ၁၉၆၀၊ ၄၃။

အမီနာ

အဓိကဇာတ်ဆောင် ကိုဘမောင်ကို အားဖြည့်ပေးသော အရံဇာတ်ဆောင် တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ခန္ဓာကိုယ်ကို ရောင်းချ၍ အလွယ်လမ်းမှ စီးပွားရှာဖွေနေသော ပေါ့ပျက်သည့် စရိုက်ပိုင်ရှင် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ငွေကြေးအခြေအနေအရ အလွယ်လမ်းမှ စီးပွားရှာဖွေနေသော်လည်း ခိုးခြင်း၊ ဝှက်ခြင်း၊လိမ်ညာခြင်း ကင်းသည်ကိုလည်း–

> "အမီနာသည် တခြားမိန်းမများကဲ့သို့ ပိုက်ဆံခိုးခြင်း၊ လိမ်ခြင်း၊ ညာခြင်း မပြုလုပ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အမီနာသည် ပိုက်ဆံ မှန်မှန်ပေးလျှင် တည်တံ့မည့်သူပင်တည်း"[၁]

ဟူသော အရေးအဖွဲ့မှတွေ့ရှိရာ ဘဝဆိုးထဲမှ ကောင်းသည့်စိတ်ထားရှိသူအဖြစ် တွေ့ရသည်။

၃၊ ၄။ ကာလဒေသနောက်ခံ

ကာလဒေသနောက်ခံဝန်းကျင် မပါရှိဘဲနှင့် ဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ် မဖြစ်ပေါ်နိုင်ချေ။ 'မိုးရွာသောညများ' ဝတ္ထုတိုအဖွဲ့တွင် ကာလဒေသနောက်ခံအခြေအနေကို ဒေသ ဝန်းကျင်၊ ကာလဝန်းကျင်၊ လုပ်ငန်းဝန်းကျင်၊ လူမှုရေးဝန်းကျင်၊ လူတန်းစားဝန်းကျင် တို့ဖြင့် ရေးဖွဲ့တင်ပြထားသည်။

> "ကမ်းနားလမ်းမှ ကုန်တင်ကုန်ချအလုပ်သမားများကို တင်ဆောင်၍ မောင်းနှင်လာသော ကားကြီးတစ်စီးသည် မအူကုန်းထိပ် တစ်နေရာတွင် ထိုးရပ်လိုက်လေသည်။"[၂]

ဟူ၍ ဇာတ်ဆောင်ကိုဘမောင် ကူလီခေါင်းအဖြစ် အလုပ်လုပ်၍ အလုပ်သိမ်းပြန်လာပုံ နှင့် ဇာတ်လမ်းကို ဒေသဝန်းကျင် လုပ်ငန်းဝန်းကျင်ဖြင့် အစပြု၍ ဖော်ပြထားပါသည်။

> "မိုးတဖွဲဖွဲကျနေရာမှ တစိမ့်စိမ့်မိုးရွာလာသဖြင့် ကိုဘမောင်သည် လည်ပင်းနဲ့ ချိတ်ထားသော ထီးကို ဖွင့်၍ဆောင်းကာ ကုလား ထမင်းဆိုင်သို့ ဝင်ခဲ့ပေသည်။"[၃]

ဟူ၍ မိုးရွာသော အခါကာလမိုးရာသီကို အခြေပြု၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။

---

[၁] မြစိမ်း၊ တက္ကသိုလ်၊ ၁၉၆၀၊ ၃၉။
[၂] မြစိမ်း၊ တက္ကသိုလ်၊ ၁၉၆၀၊ ၃၅။
[၃] မြစိမ်း၊ တက္ကသိုလ်၊ ၁၉၆၀၊ ၃၆။

"ကုလားထမင်းဆိုင်၊ ကုလားလဘက်ရည်ဆိုင်"[၁]

"ကပတ်ပလာတာရောင်းသော ကုလားအဖိုးကြီး၊ တရုတ်အဖိုးကြီး စားသောက်ဆိုင်"[၂]

ဟု ဖော်ပြထားခြင်းဖြင့် ထိုခေတ်စီးပွားရေးလောက၌ လူမျိုးခြားတို့ တွင်ကျယ်နေပုံကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။ ရာသီကာလ မိုးတဖွဲဖွဲစွေနေတာကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဈေးဆိုင်တွင်လည်း လူသွားလူလာနည်းပါးနေပုံကိုလည်း ကာလဒေသနောက်ခံအဖြစ် ရေးဖွဲ့တင်ပြထားသည်။

ကိုဘမောင်၏ ဝတ်စားဆင်ယင်ပုံ၊ ကျင်လည်နေရသော အသိုင်းအဝိုင်း လူတန်းစားဝန်းကျင်ကိုလည်း–

"ကားပေါ်မှ အင်္ကျီကာကီရောင် တပတ်နွမ်း၊ ပုဆိုးအကွက်ခပ်ဟောင်းဟောင်း ဝတ်ထားသော ကုလီခေါင်းကိုဘမောင်သည် ခပ်ကိုင်းကိုင်းဟန်ဖြင့် ဆင်းလိုက်သည်။"[၃]

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ ထို့အပြင် အရပ်ပျက်မလေး အမိနာနှင့်အတူ နေစရာကျောတစ်နေရာစာမျှမရှိပုံ တရုတ်သင်္ချိုင်းထဲ၌ သွားအိပ်ရပုံတို့ဖြင့်လည်း နောက်ခံဝန်းကျင်နှင့် ဆက်စပ်တင်ပြထားသည်။

တရုတ်လူမျိုးများ၏ ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံကိုလည်း လူတန်းစားဝန်းကျင်အဖြစ် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည်။ 'တစ္ဆေကြီးပူဇော်ပွဲ' ဟူ၍ ကွယ်လွန်ခဲ့ပြီးသော မိဘ၊ ဘိုးဘွားများကို နှစ်စဉ်ကန်တော့လေ့ရှိကြောင်း ထိုအချိန်များတွင်သာ တရုတ်သင်္ချိုင်းသည် သန့်ရှင်းသပ်ရပ်နေသည်ကိုလည်း ကာလဒေသနောက်ခံအဖြစ် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည်။ ခေတ်ကာလနိုင်ငံရေး အခြေအနေတည်ငြိမ်မှုမရှိပုံ၊ တောရွာဒေသများတွင် သောင်းကျန်းသူများရှိနေပုံကို ကိုဘမောင် ရန်ကုန်သို့တက်လာရပုံဖြင့် အဓိကနောက်ခံတစ်ခုအဖြစ် တင်ပြထားသည်။ ရန်ကုန်ရောက်၍ ကိုဘမောင် အကျင့်စာရိတ္တ ယိမ်းယိုင်လာပုံ၊ ကိုဘမောင် မိန်းမ မအေးကြိုင် အငတ်ငတ်အပြတ်ပြတ်ဖြင့် သေခဲ့ရရှာပုံတို့ကို ကာလဒေသနောက်ခံကြီးတစ်ခုအဖြစ် ဖန်တီးပြီး 'မိုးရွာသောညများဝတ္ထုတို' တွင် ပရိသတ်၏စိတ်၌ ကရုဏာရသဖြစ်ပေါ်အောင် ဖန်တီးရေးဖွဲ့နိုင်စွမ်း ရှိသည်။

---

[၁] မြစိမ်း၊ တက္ကသိုလ်၊ ၁၉၆၀၊ ၃၇။

[၂] မြစိမ်း၊ တက္ကသိုလ်၊ ၁၉၆၀၊ ၄၀။

[၃] မြစိမ်း၊ တက္ကသိုလ်၊ ၁၉၆၀၊ ၃၅။

၃၊ ၅။ အရေးအဖွဲ့

'မိုးရွာသောညများ' ဝတ္ထုတိုတွင် ခြေသလုံးအိမ်တိုင်သမား ကူညီခေါင်း ကိုဘမောင်သည် သောင်းကျန်းရန်ကြောင့် လယ်ကိုစွန့်၍ ရန်ကုန်ကိုတက်လာသည်။ စီးပွားရေးအဆင်မပြေ၍ မိန်းမ သေဆုံးခဲ့ရသည်မှစကာ သူ၏စိတ်တို့သည် အစဉ် ရပ်တည်မနေ၊ ညစ်ညူးနောက်ကျိနေသဖြင့် အရက်ကောင်းကောင်း သောက်တတ် လာသည်။ ထိုမှတဆင့် မိန်းမကို စိတ်ဝင်စားမိ၍ အပျော်မိန်းမ လိုက်တတ်လာသည်။ စပါးစိုက်ရမည့်အစား၊ ခါးပိုက်နှိုက်ရသည်မှာ ဘေးရှိသော်လည်း ပိုချောင်သည်ဟု ထင်လာသည်။ ဤသည်ကို–

> "စပါးစိုက်မည့်အစား ခါးပိုက်နှိုက်ရသည်မှာ ဘေးရှိသော်လည်း ပိုချောင်သည်ဟု ထင်လာပေသည်။ လူရိုးကြီးကိုဘမောင်သည် လူဆိုး ဖြစ်ချင်လာသည်။"[၁]

ဟူ၍ တင်ပြထားသည်။ ကိုဘမောင်သည် ပညာမဲ့အလုပ်ကြမ်းသမားပီပီ၊ လေးနက်သော အတွေးကို အချိန်ကုန်ခံ၍ မတွေးနိုင်ပုံ၊ ရန်ကုန်မြို့ကြီးအတွင်းတွင် ထွက်ရပ်လမ်း မမြင်နိုင်ဘဲ နစ်မွန်းနေခဲ့ရသည့် အောက်တန်းလွှာတစ်ဦး၏သရုပ်ကို ပီပြင်စွာ ရေးဖွဲ့ နိုင်သည်။ ခြေသလုံးအိမ်တိုင်သမားဘဝတွင် နေရသောနေရာသည် သင်္ချိုင်းဇရပ်၊ စားရသောနေရာသည် ထမင်းဆိုင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဤတွင်–

> "ဟော့ကောင်၊ ငရုံ့ခေါင်းဟင်းမရဘူးလား"
>
> "ရတယ်– ဘရားဆပ်၊ ယူခဲ့ရမလား"
>
> "မေးနေရသေးလားကွ၊ မင်းအမဲသားပြန်ယူသွား၊ ငရုံ့ခေါင်းယူခဲ့"

ဟူ၍ မမူးရူးသောနေ့များတွင် လယ်သမားတစ်ဦးဖြစ်ခဲ့ဖူးသူ ပီသစွာ အမဲသား မစားရက်ပုံကို တွေ့ရသည်။ တောကို ပြန်၍သတိမရချင်ပုံကိုလည်း–

> "ဒီနေ့တစ်နေ့လုံးထီးတကိုင်ကိုင်နဲ့ ငါဖြင့်စိတ်ညစ်ရော၊ တောက်– မိုးကလည်းရွာလိုက်တာဟာ"
>
> "မိုးရွာမှ စပါးစိုက်နိုင်မှာပေါ့ ကိုဘမောင်ရဲ့"
>
> "ဟော့ ... အမီနာ စပါးစိုက်တာတွေ ဘာတွေ ငါ့ကိုမပြောစမ်းပါနဲ့၊ ငါ့ကို တောပြန်သတိရအောင် မဆွစမ်းပါနဲ့၊ ငါက လယ်တော

[၁] မြစိမ်း၊ တက္ကသိုလ်၊ ၁၉၆၀၊ ၅၃။

> ထဲမှာ ကြီးပြီး မွေးကတည်းက စပါးစိုက်လာတဲ့အကောင်ပါဟ–
> နင်တို့လို နောက်ဖေးလမ်း၊ လမ်းကြိုလမ်းကြား၊ တိုက်ပြိုတိုက်ပျက်
> ကြားမှာ ဗရာကြော်နဲ့ နံပြားစားပြီး ကြီးလာတာမဟုတ်ပါဘူး"[၁]

ဟူ၍ ဇာတ်ဆောင်အချင်းချင်း အချီအချစကားပြောပုံများဖြင့် ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

ဘ၀ကို နာကြည်းငြီးငွေ့နေသော အလုပ်သမားခေါင်းတစ်ယောက်၏ စရိုက်သဘာ၀၊ စိတ်နေသဘောထားကိုရေးဖွဲ့ရာ၌ ပီပြင်စွာ ရေးဖွဲ့နိုင်သည်ကို–

> "ဟိုအကြောင်း၊ သည်အကြောင်း စဉ်းစားကာ စိတ်ပင်ပန်းရခြင်းထက်
> အရက်သောက်၊ စီးကရက်ခဲ၍ ကိုယ့်နှောင်ရေး၊ ကိုယ့်အကြောင်းကို
> တွေးချင်သည်မှာ ကိုဘမောင်လည်း လူတစ်ယောက်ဖြစ်၍ လူ့သဘာ၀
> အတိုင်းပင် ဖြစ်ချေ၏။"[၂]

ဟု ရေးသားထားသည်မှာ ကိုဘမောင်ကဲ့သို့ အလေးအနက် မတွေးခေါ်နိုင်သော ခမ်းကြီး၊ နားကြီး မမျှော်မှန်းတတ်သော၊ လောက၌ ပျော်သလိုနေတတ်သော အောက်တန်းလွှာ လူတစ်ယောက်၏ စရိုက်သဘာ၀ကို ပီပြင်အောင် ဖော်ပြနိုင်ခဲ့ပါသည်။

'မိုးရွာသောညများ' ၀တ္ထုတိုသည် ဇာတ်လမ်းကို ပဓာနမထားဘဲ ဇာတ်ဆောင်ပဓာန ၀တ္ထုတစ်ပုဒ် ဖြစ်သည်။ ဇာတ်လမ်းကို ပဓာနမထားသဖြင့် ဇာတ်လမ်းကို ပဓာနထားသော ၀တ္ထုများကဲ့သို့ မြုပ်ကွက်များသုံးခြင်း အရိပ်နိမိတ်ပြကွက်များ သုံးခြင်း မရှိ။ အရေးအသားရိုးရိုးသာ ဖြစ်သည်။ သို့သော် ရေးဖွဲ့တင်ပြပုံမှာ စိတ်၀င်စားဖွယ်ကောင်းသည်။ ပရိသတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်စွမ်း ရှိသည်။ ရသမြောက်သည်။ ရသမြောက်သည် ဆိုရာ၌ ရွှင်လန်းအားတက်ဖွယ် မပါ။ ဇာတ်ဆောင်၏ လေနေသော စိတ်နှင့်အတူ ဘ၀ကိုအရှုံးပေးသည့်သဘောအား သနားဖွယ် ရေးဖွဲ့ထားသည်။

မိန်းမပျက်လေး အမီနာ၏ စရိုက်သဘာ၀ကိုလည်း–

> "အမီနာသည် မုန့်ပြစ်စလက် တစ်ဖက်ကရောင်း၍ တစ်ဖက်က
> တစ်မျိုး စီးပွားရှာသူ ဖြစ်သည်။ စုမိသည်မရှိ တစ်ခါတစ်ရံ
> ကိုဘမောင်ကဲ့သို့ ၀ယ်သူမလာသောအခါတွင် ညဈေးတန်းမှ

---

[၁] မြစိမ်း၊ တက္ကသိုလ်၊ ၁၉၆၀၊ ၄၀။
[၂] မြစိမ်း၊ တက္ကသိုလ်၊ ၁၉၆၀၊ ၃၇–၃၈။

> ဝယ်ခဲ့သော ပစ္စည်းများသာမက ထီးစုတ်ကအစ အပေါင်ဆိုင်ကို သွားသိမ်းခိုင်းရသည့်အဖြစ်နှင့် ကြုံလေသည်။"[၁]

ဟူ၍ အမီနာ၏ ပေါ့ပေါ့နေပေါ့ပေါ့စားသော စရိုက်နှင့်ဘဝကို ပီပြင်စွာရေးဖွဲ့နိုင်သည်။

ဝက်ဝုတ္တိအလင်္ကာမြောက်သောအဖွဲ့ကို–

> "အမဲသားအရသာကို လျှာတွင်တင်၍ ရသာရုံတွင် နစ်မြုပ်ချင်ကြသည်။"[၂]

ဟူ၍ အမဲသားဟင်းစားခြင်းကို သွယ်ဝိုက်၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ 'မျက်ရည်တသွင်သွင်' ဟူသော ဝိစ္ဆာလုံးထပ်စကားဖြင့် မျက်ရည်နှင့်မိုးရေကို တင်စားရေးဖွဲ့ထားသည်။

'မိုးရွာသောညများ' ဝတ္ထုတိုတွင် ဇာတ်ဆောင်ကိုဘမောင်အား သနားကရုဏာဖြစ်မိသော 'ကရုဏာ' ရသနှင့်အတူ ကိုဘမောင်၏လောကကို အရှုံးပေးသောသဘောကို ပေါ်လွင်အောင် ရေးသားထားသည်။

၄။ "မြေကြီးအိမ်"

၄၊ ၁။ ရည်ရွယ်ချက်

၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလထုတ် ငွေတာရီမဂ္ဂဇင်းတွင် ပါဝင်သော 'မြေကြီးအိမ်' ဝတ္ထုတိုသည် အရင်းရှင်စနစ်ကို မီးမောင်းထိုးပြခြင်း ဖြစ်သည်။ မြေပိုင်ရှင်တစ်ဦး၏ လူမဆန်စွာပြုမူပုံကြောင့် လူ့ဘဝထဲသို့ အဖေခေါ်စရာ မရှိဘဲ ရောက်လာရသော တိုးမောင်အကြောင်းကို–

> "တိုးမောင်ရေ၊ မင့်ခွေးက သူဌေးသားနဲ့ရလာလို့ သူဌေးသားကလေး ကျနေတာဘဲ အေးလေ – သူဌေးခွေးကျနေတာဘဲ၊ ဒို့ဘုန်းကြီးကျောင်းနဲ့တောင် မတန်ဘူး"
>
> "တန်ပါတယ်ဗျာ၊ သူဌေးအိမ်က အဖေကျော်ကီလို အမွေးမချောပါဘူး ငဖြူအမွေးက ကြမ်းတယ်၊ ငဖြူက မြေကြီးပေါ်မှာကြီးတော့ အိမ်ထဲမှာကြီးတဲ့ ခွေးတွေနဲ့ ဘယ်တူပါ့မလဲ၊ ဘုန်းကြီးကျောင်းခွေးပါဗျာ"

---

[၁] မြစိမ်း၊ တက္ကသိုလ်၊ ၁၉၆၀၊ ၃၇–၃၈။

[၂] မြစိမ်း၊ တက္ကသိုလ်၊ ၁၉၆၀၊ ၄၆။

"အေးပါ၊ ဘုန်းကြီးကျောင်းခွေးပါကွာ၊ မင်းလိုပေါ့"

"ကျွန်တော့်လို.."

"မင်းလို ဘုန်းကြီးကျောင်းသားပေါ့ကွာ၊ ငဖြူက ဘုန်းကြီးကျောင်း ခွေးပေါ့ အင်း ... အင်း"[၁]

ဇာတ်ဆောင်ဦးဘသာ ပြောစကားဖြင့် တင်ပြထားသည်။ မြေပိုင်ရှင်လူတန်းစား၏ လူမဆန်စွာပြုမူပုံကို သိရှိစေလိုသော စေတနာရည်ရွယ်ချက် ဖြစ်သည်။

၄၊ ၂။ ဇာတ်လမ်းလေ့လာချက်

တိုးမောင်သည် ခွေးကလေးမိညိုအား လိုက်ရှာပုံဖြင့် 'ဇာတ်လမ်းအစပျိုး' ထားသည်။ တွယ်ရာမဲ့လေးဖြစ်သော တိုးမောင်သည် ခွေးလေးများအား သံယောဇဉ်ရှိပုံဖြင့် 'ဇာတ်နှိုး' ထားသည်။ လူနှင့်ခွေး ဘဝချင်းမတူသော်လည်း အဖြစ်ချင်းတူစွာဖြင့် ဇာတ်လမ်းကို အားပြိုင်ထားသည်။ လူစိတ်မရှိသော လူမဆန်သော လူတို့ကြောင့် တိုးမောင် လူ့ဘဝသို့ရောက်ရပုံသည် ဇာတ်လမ်းအရှိန် အမြင့်ဆုံးအပိုင်းဖြစ်သည်။ အကြင်နာတရားခေါင်းပါးသော ဦးမောင်ကြီးတို့မိသားစုနှင့် လူသားဆန်သော ဦးကိတ္တိ၊ ဦးသူရိယ၊ ဦးဘသာတို့ဖြင့် ဇာတ်လမ်းကို အားပြိုင်ထားသည်။ ဇာတ်လမ်းကို အားပြိုင်မှုများဖြင့် ဖန်တီးထားပြီး စာဖတ်သူတို့၏ သိလိုစိတ်ကို လှုံ့ဆော်ပေးထားသည်။ တိုးမောင်ကို ဘုန်းကြီးဦးကိတ္တိ ကြည့်ရှုထားပုံ၊ ကျောင်းထားပေးပုံဖြင့် 'ဇာတ်ဆင်း' ထားပြီး ခွေးလေးငဖြူသေဆုံးပုံဖြင့် 'ဇာတ်သိမ်း' ထားသည်။ ဇာတ်ရှိန်သည် တရှိန်ထိုးမြင့် တက်သွားသည်ကို မတွေ့ရပေ။ စာရေးသူသည် ဦးဘသာနေရာမှနေ၍ ဇာတ်ကြောင်းပြောသူအဖြစ်ဖြင့် ဇာတ်လမ်းဆင်ထားသည်။ စာဖတ်သူတို့၏ သိလိုစိတ်ကို သိမ်မွေ့စွာ စည်းရုံးရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဇာတ်လမ်းသည် အရှိန်မြင့်တက်မှန်းမသိ တက်လာပြီး ဇာတ်ဆင်းပိုင်းသည်လည်း တဖြည်းဖြည်းချင်း ဆင်းလာသည်ကို တွေ့ရသည်။ 'မြေကြီးအိမ်' ဝတ္ထုတိုသည် စဖတ်သည်မှ ဆုံးသည့်တိုင် တဆက်တည်း ဖတ်ချင်စိတ် ပေါ်လာစေသည်။

---

[၁] မြစိမ်း၊ တက္ကသိုလ်၊ ၁၉၆၅၊ ၂၅၈။

၄၊ ၃။ ဇာတ်ဆောင်

တိုးမောင်

မြေရှင်အရင်းရှင်တို့၏ လူမဆန်သည့် လုပ်ရပ်ကြောင့် လူ့ပြည် ရောက်လာခဲ့ရသူ ဖြစ်သည်။

> “တိုးမောင် အမေကျင်ညွန့်ကို သူဌေးဦးမောင်ကြီးအိမ်မှ လူရှာခိုင်းသဖြင့် ပို့ပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျင်ညွန့် ၁၉ နှစ်သမီးအရွယ်တွင် ပိတောက်ကုန်းသို့ အပြီးပြန်သွားသည်။ ဦးဘသာ ပိတောက်ကုန်းရွာသို့ ရောက်သွားသောအခါတွင် ကျင်ညွန့်မှာ သားသည်အမေ ဖြစ်နေလေပြီ။”[၁]

ဟူသော အရေးအဖွဲ့အရ သိရသည်။ တိုးမောင်သည် တာဝန်သိတတ်သူ ဦးဘသာကြောင့် ပညာသင်ကြားနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ တွယ်ရာမဲ့ဘဝတွင် ခွေးမလေးမိညိုနှင့် သူ၏သားကို လွန်စွာချစ်လေသည်။ သူရသောမုန့်ဖိုးကိုပင် မစားရက်ဘဲ ခွေးကလေးငဖြူကို မုန့်ဝယ်ကျွေးသူ ဖြစ်သည်။

ဦးဘသာ

တာဝန်သိတတ်သူတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ သူ့ကြောင့် လူ့လောကသို့ ရောက်လာရသော တိုးမောင်၏ဘဝကို တာဝန်ယူခဲ့သည်။ သနားကြင်နာတတ်သူတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ တိုးမောင်၏ဘဝကို တာဝန်ယူနိုင်တော့မှပင် သူ့အမှားအတွက် အသက်ဝဝ ရှုရဲတော့သည်။

‘မြေကြီးအိမ်’ ဝတ္ထုတိုတွင် မြေရှင်လူတန်းစား၏ လူမဆန်မှုကြောင့် လူ့လောကသို့ ရောက်ရှိလာရသော တိုးမောင်အကြောင်းကို တွေ့ရသည်။ အဖေခေါ်စရာ မရှိသော ဘဝ၊ မိခင်နှင့်လည်း အတူတူမနေရ၊ အထီးကျန်ဆန်လှသောဘဝ၌ ခွေးမလေးမိညိုနှင့် ခွေးကလေးငဖြူကို တွယ်တာမိသည်။ ခွေးကလေးများကို မိမိစားမည့် အစားထမင်းကို ခွဲကျွေးသည်အထိ ဖြစ်သည်။ အသက်အရွယ်ငယ်သော်လည်း လူသားဆန်သော စရိုက်ကို တိုးမောင်တွင် တွေ့ရသည်။ ဇာတ်ဆောင်ဦးဘသာသည်လည်း တာဝန်သိတတ်သူ တစ်ဦးဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် တိုးမောင်၏ဘဝကို ကယ်တင်ထားသော ဘုရားသားတော် ရဟန်း၏ ကံသုံးပါးအမူအရာကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ဤသို့ လူသားဆန်သော လူသားများကတစ်ဖက်၊ လူမဆန်သော မြေပိုင်ရှင်သူဌေး ဦးမောင်ကြီးတို့

---

[၁] မြစိမ်း၊ တက္ကသိုလ်၊ ၁၉၆၅၊ ၂၅၅။

မိသားစုကတစ်ဖက် ဇာတ်ဆောင်စရိုက် အကောင်းနှင့်အဆိုး ကွာခြားပုံကို ပေါ်လွင်စွာ တွေ့ရသည်။

၄၊ ၄။ ကာလဒေသနောက်ခံ

မြေရှင်ပဒေသရာဇ်ခေတ်၊ ပိတောက်ကုန်းရွာကို ကာလဒေသနောက်ခံအဖြစ် ဖော်ပြထားသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းသားလေး တိုးမောင် လူ့ဘဝသို့ အဖေခေါ်စရာ မရှိ။ အမေတစ်ဦးတည်းနှင့် ရောက်လာရပုံကိုဖော်ပြ၍ ပဒေသရာဇ်လူတန်းစား ဝန်းကျင်ကို အောက်ပါအတိုင်း နောက်ခံပြုကာ ဖော်ပြထားပါသည်။

> "တိုးမောင်အမေ ကျင်ညွန့်ကို သူဋ္ဌေးဦးမောင်ကြီးအိမ်က လူရှာခိုင်းသဖြင့် ပို့ပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျင်ညွန့် ၁၅ နှစ်သမီးခန့်တွင် သူ့အမေ မျက်စိကွယ်သွားပြီး စားရမဲ့သောက်ရမဲ့ဖြစ်နေသဖြင့် ဦးဘသာက လူလိုနေသော သူဋ္ဌေးအိမ်သို့ ကျင်ညွန့်ကို ပို့ပေးခဲ့သည်။"[၁]

ထိုမှ ဦးမောင်ကြီးအိမ်တွင် ကျင်ညွန့် ထမင်းစားကျွန်ခံဘဝနှင့် လေးနှစ်ကြာပုံ၊ တစ်နှစ်လျှင် တစ်ရာခန့်သာ လုပ်အားခရပုံ၊ ကျင်ညွန့် ၁၉ နှစ်သမီးအရွယ်တွင် ပိတောက်ကုန်းသို့ အပြီးပြန်သွားရပုံ စသည်ဖြင့် ကျင်ညွန့်ဘဝ နောက်ခံဝန်းကျင်ကို ဖော်ပြထားသည်။ ပဒေသရာဇ်ခေတ် မြေရှင်အရင်းရှင်လူတန်းစား၏ ခြေတော်တင်ခြင်းကို ခံခဲ့ရသော တောသူမလေးကျင်ညွန့်မှတစ်ဆင့် အရင်းရှင်လူတန်းစား၏ နောက်ခံဝန်းကျင်ကို တင်ပြထားသည်။ တိုးမောင်နှင့်ဘဝတူ ခွေးမလေးမိညို၊ သားကလေး ငဖြူတို့ဖြင့် ဩကာသဝန်းကျင်ကို နောက်ခံပြုထားသည်။

၄၊ ၅။ အရေးအဖွဲ့

မြေကြီးအိမ်ဝတ္ထုတိုကို စာရေးဆရာကြီး ကေ(k)က အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုခဲ့သည်။ အိမ်ရှင်သူဋ္ဌေး၏ ခြေတော်တင်ခံရပြီး စွန့်ပစ်ခြင်းခံရသည့် အိမ်စေမလေး၏ဘဝကို တင်ပြထားသည်။ အရင်းရှင်စနစ်သည် ဆင်းရဲသားတို့၏ နစ်နာမှု၊ ခံစားမှုတို့ကို ဂရုမပြု၊ နိုင်ထက်စီးနင်းလုပ်တတ်သည့်သဘောကို ပီပြင်စွာ ရေးဖွဲ့နိုင်ခဲ့သည်။

---

[၁] မြစိမ်း၊ တက္ကသိုလ်၊ ၁၉၆၅၊ ၂၅၄။

ဘုန်းကြီးကျောင်းသားလေး တိုးမောင်သည် အဖေမရှိ၊ အမေနှင့်လည်း အတူမနေရဘဲ တွယ်တာစရာ ဦးဘသာနှင့် ဘုန်းကြီးဦးကိတ္တိ၊ ဘုန်ကြီးဦးသုရိယတို့သာ ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ခွေးမလေးမိညိုတို့သားအမိကို အလွန်သံယောဇဉ် ဖြစ်ရသည်။ တွယ်ရာမဲ့ဘဝ သံယောဇဉ်တွယ်မိပုံကို –

> "တိုးမောင်သည် ခွေးဖြူကလေးကို မြင်လျှင်မြင်ချင်း အလွန်ချစ်လေသည် ငဖြူဟု မှည့်၏။ မိညို ခွေးမွေးသောအချိန်အတွင်း ဦးကိတ္တိက ကျောင်းဝင်းအတွင်း၌ ခွေးများသည်ဆို၍ လိုက်မောင်းပစ်နေပြန်သဖြင့် တိုးမောင်မှာ ငဖြူတို့သားအမိအတွက် ပူပင်သောက အလွန်ဖြစ်ရသည်။ မိညိုတို့သားအမိကို ဘုန်းကြီးမောင်းပစ်ပါက သူပါလိုက်သွားရန် အသင့်ဖြစ်နေသည်။"[၁]

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားရာ 'ခွေးနှင့်လူ' မျိုးမတူသော်လည်း သံယောဇဉ်တွယ်ငြိရပုံကို ရေးဖွဲ့ထားခြင်းဖြစ်ရာ 'ကရုဏာရသ' မြောက်စေပါသည်။ သံယောဇဉ်ဟူသည် မမြင်ရသော်လည်း အလွန်ပင်ခိုင်ခံ့လှသည်။

ခွေးကလေးများ အစာရေစာဖူလုံရေးအတွက် ကိုယ်တိုင်အငတ်ခံရပုံကို ရေးဖွဲ့တင်ပြထားသည်။ ကရုဏာရသမြောက်စေသော အဖွဲ့ဖြစ်သည်။

အရင်းရှင်စနစ်ဆိုးကြောင့် တိုးမောင် လူ့ဘဝသို့ရောက်လာရပုံသည် ရင်နာစဖွယ်ဖြစ်သည်။ အဖေခေါ်စရာမရှိသောဘဝနှင့် လူ့ပြည်သို့ ရောက်လာရသည်။ ထိုသို့သော အရင်းရှင်စနစ်၌ လူမဆန်သော လူချမ်းသာများ၏ လူလူချင်း အနိုင်ကျင့်ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်ပုံကို–

> "ကျင်ညွန့်ကို လခလည်း တိုးမပေး၊ တောကိုလည်း ပြန်ပို့မပေးပေ။ ကျင်ညွန့် ၁၉ နှစ်သမီးအရွယ်တွင် ပိတောက်ကုန်းသို့ အပြီးပြန်သွားကြောင်း ဦးဘသာ သိရသည်။ ဘာကြောင့် ပြန်သွားကြောင်းကိုကား သူမသိလိုက်ပေ။ ကျင်ညွန့်ပြန်သွားပြီး တစ်နှစ်ခန့်ကြာ၍ ဦးဘသာ ပိတောက်ကုန်းသို့ သွားသောအခါ ကျင်ညွန့်မှာ သားသည်အမေ ဖြစ်နေလေပြီ။"[၂]

ဟူ၍ ပီပြင်စွာ ရေးဖွဲ့ထားသည်။

ကျင်ညွန့်ကိုအားရအောင် ခြေတော်တင်ပြီးမှ ရွာသို့ ပြန်ပို့လိုက်ပုံသည် လူမဆန်လှသော လုပ်ရပ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ လူလူချင်း၊ လူ့အခွင့်အရေးများ ဆုံးရှုံးပုံကို

---

[၁] မြစိမ်း၊ တက္ကသိုလ်၊ ၁၉၆၅၊ ၂၅၃။

[၂] မြစိမ်း၊ တက္ကသိုလ်၊ ၁၉၆၅၊ ၂၅၅။

တွေ့မြင်ရကာ အရင်းရှင်စနစ်၏ သားကောင်ဖြစ်ရသောဘဝကို စက်ဆုပ်မိသဖြင့် ‘ဝိဘဇ္ဇရသ’ ကို ခံစားရစေသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းအောက်၌ ဘဝတစ်ခု စတင်ခဲ့ရသော မိညိုနှင့်သားကလေးငဖြူတို့၏ ဘဝနှင့် ဘုန်းကြီးကျောင်း၌ လူဖြစ်အောင်လုပ်ရရှာသော တိုးမောင်ကလေးတို့၏ဘဝ ကွာခြားမှု မရှိလှပုံကိုလည်း–

> “တိုးမောင်ရေ၊ မင့်ခွေးက သူဌေးသားနဲ့ရလာလို့ သူဌေးသား ကလေး ကျနေတာဘဲ အေးလေ – သူဌေးခွေးကျနေတာဘဲ၊ ဒို့ဘုန်းကြီးကျောင်းနဲ့တောင် မတန်ဘူး”
>
> “တန်ပါတယ်ဗျာ၊ သူဌေးအိမ်က အဖေကျော်ကီလို အမွေး မချော ပါဘူး ငဖြူအမွေးက ကြမ်းတယ်၊ ငဖြူကမြေကြီးပေါ်မှာ ကြီးတော့ အိမ်ထဲမှာကြီးတဲ့ ခွေးတွေနဲ့ ဘယ်တူပါ့မလဲ၊ ဘုန်းကြီးကျောင်း ခွေးပါဗျာ”
>
> “အေးပါ၊ ဘုန်းကြီးကျောင်းခွေးပါကွာ၊ မင်းလိုပေါ့”

ဟူ၍ ကရုဏာရသမြောက်စွာ ရေးဖွဲ့ထားသည်။

တိုးမောင်ဘဝကို အစအဆုံး သိနေသော ဦးဘသာသည် တိုးမောင်ကိုမြင်မိတိုင်း စိတ်မလုံဖြစ်မိရသည်။ တိုးမောင်အား မိမိကြောင့် ဆက်၍ အမဲစက် မထင်လိုပေ။ ထို့ကြောင့် တိုးမောင်ဘဝအကြောင်းကို ဦးဘသာ အစမဖော်ခဲ့ပေ။ တိုးမောင် ယခုလို စာသင်ကြားနေရခြင်း၊ အနေအထိုင်အဆင်ပြေနေသောကြောင့်သာ သူ့အမှားအတွက် နောင်တရမှုသက်သာနေရခြင်း ဖြစ်သည်။

လူပီပီ မိမိ၏ပယောဂမကင်းဟု ယူဆရသောကိစ္စအတွက် တာဝန်ယူနိုင်ခြင်းသည် မိမိတာဝန်ကို မိမိသိခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လူ့သဘာဝစရိုက်အဖွဲ့အနေဖြင့် ဦးဘသာ၏ လူပီသသောစိတ်ဓာတ်သည် နှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်သည်။

တိုးမောင်သည် ခွေးကလေးများနှင့်သာ အချိန်ကုန်နေသဖြင့် စာဘက်၌ လျော့နည်းလာသည်။ ထို့ကြောင့် ဘုန်းကြီးဦးကိတ္တိ၏ အရိုက်ခံရသည်။ ခွေးကလေး များကို သူများပေးမည်စိုးသဖြင့် စာကြိုးစားလာသည်။

တိုးမောင်သည် မိမိတာဝန်ကို မိမိကျေပွန်အောင် ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ကျောင်းသားဖြစ်သည်နှင့်အညီ စာမေးပွဲကို အောင်, အောင် ဖြေရမည်ကို သိသည်။ ထို့ကြောင့် စာကြိုးစားခဲ့သည်။ ထိုသို့ ကြိုးစားခြင်းသည်လည်း မိညိုနှင့်ငဖြူကို ချစ်၍ ဖြစ်သည်။

ခေတ်စနစ်၏သားကောင် တိုးမောင်ကဲ့သို့ပင် ဂျပန်ခေတ်နယ်ချဲ့တို့၏ ဆိုးမွေကို ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ခါးစည်းခံခဲ့ရသော မောင်ထင်၏ဘေဘဝတ္ထုတိုကို တင်ပြလိုပါသည်။ ဘေသည် ခေတ်စနစ်၏သားကောင် ဖြစ်ရရှာသည်။ ဂျပန်ကင်ပေတိုင်တို့၏ လက်ချက်ဖြင့် တစ်မျိုး၊ အမျိုးသားသစ္စာဖောက် ဂျပန်အလိုတော်ရိစကားပြန်တို့၏ ရန်ကိုတစ်ဖုံ မျိုးစုံအောင် ဒုက္ခခံစားခဲ့ရရှာသည်။ ချွေးတပ်ဆွဲခံရ၍ လွတ်လာသောအခါ၌လည်း 'ဘေ' ၏ဒုက္ခ မပြီးသေးချေ။ မိမိ၏ဆင်းရဲသောဘဝမှ လွတ်မြောက်ရေးကိုလည်း ကြိုးစားရသည်။ ထိုသို့ကြိုးစားရင်း သမီးဖြစ်သူ 'မိနီ' မှာ ဂျပန်တို့၏ အစော်ကားကို ခံရပြန်သည်။ 'ဘေ' ဝတ္ထုသည် ဖက်ဆစ်ဂျပန် နယ်ချဲ့စနစ်၏ ဆိုးကျိုးကို ပေါ်လွင်စွာ တင်ပြထားသည်။

သူဌေးဦးမောင်ကြီး၏ ကားမောင်းသူ၏လက်ချက်ကြောင့် ခွေးကလေးဖြူ သေဆုံးသွားရပုံကိုလည်း 'မြေကြီးကို အိမ်ပြုခဲ့ရသော ဖြူကို မြေကြီးအိမ်၌ ပြန်သိပ်ရပေမည်။'[၁] ဟူ၍ သံဝေဂရဖွယ် ရေးသားထားသည်။ မြေကြီး၌ ဘဝကို စခဲ့ရပြီး မြေကြီး၌ပင် ဘဝကို အဆုံးသတ်ရပုံကို ကရုဏာရသ၊ ဝိဘစ္ဆရသများဖြင့် ရေးဖွဲ့ထားပြီး ခေတ်စနစ်၏ ဆိုးကျိုးများကို ရင်နာဖွယ်ရာ ခံစားနေရသော သားကောင်တို့၏ဘဝကို ပေါ်လွင်စွာ ရေးသားထားသည်။

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

ဝတ္ထုစာပေအဖွဲ့သည် ရသစာပေအဖွဲ့ ဖြစ်သည်နှင့်အညီ စာဖတ်သူတို့အား တစ်စုံတစ်ခုသော အတိုင်းအတာဖြင့် အသိတရားကို မီးမောင်းထိုးပြထားပေသည်။ 'မိုးရွာသောညများ' နှင့် 'မြေကြီးအိမ်' ဝတ္ထုတိုနှစ်ပုဒ်သည် ခေတ်၊ စနစ်ကို တင်ပြရင်း ခေတ်၏သားကောင် ပြည်သူတို့၏ ဘဝအစ အပြောင်းအလဲကို သနားဖွယ် ရွံရှာဖွယ်၊ အတုယူဖွယ် ရေးသားထားသည်။ ဘဝကို အောင်မြင်စွာ ပြန်လည်ရှင်သန်စေလိုသော ဆရာမကြီး တက္ကသိုလ်မြစိမ်း၏စေတနာကို အထင်အရှား တွေ့ရသည်။ ပြည်သူတို့၏ ဘဝကို အားသစ်လောင်းပေးသော ဘဝသရုပ်ဖော်စာပေတို့ ခေတ်စဉ်မပြတ် ရှင်သန် ဖွံ့ဖြိုးစေခြင်းဖြင့် မြန်မာစာပေအဆင့်အတန်းကို တစ်ခန်းတစ်ကဏ္ဍမှ မြှင့်တင်ပေးလျက် ရှိသည်ဟု ယုံကြည်မိပါသည်။

[၁] မြစိမ်း၊ တက္ကသိုလ်၊ ၁၉၆၅၊ ၂၅၈။

နိဂုံး

စာပေသည် ပြည်သူ့အသက်၊ စာပေသည် ပြည်သူ့ဘဝ၊ စာပေသည် ပြည်သူ့အားမာန် ဖြစ်သည်နှင့်အညီ ခေတ်စနစ်အလျောက် ပြည်သူတို့၏ခံစားတွေ့ရှိရသောသုခ၊ ဒုက္ခ အဖြာဖြာကို စာပေများမှ ဖော်ထုတ်လျက် ရှိပါသည်။ စာပေအဆင့်အတန်းမြင့်မားလာသည်နှင့်အမျှ ပြည်သူတို့၏ ဘဝအဆင့်အတန်းသည်လည်း တိုးတက်မြင့်မားလာမည်မှာ ဧကန်ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်သူတို့၏ ဘဝကို သရုပ်ဖော်သော စာပေများသည် ပြည်သူကို အင်အားပေးသော၊ အလင်းပေးသော စာပေများ ဖြစ်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

ခင်မင်၊ မောင်(ဓနုဖြူ)။ (၁၉၈၅)။ ***စကားပြေသဘောတရား၊ စကားပြေအတတ်ပညာ***၊ ဒုတိယအကြိမ်၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၊ မြန်မာစာအသင်း။

စွမ်းရည်၊ မောင်။ (၁၉၈၅)။ ***ဝတ္ထုတိုလေ့လာချက်***၊ စံပယ်ဖြူအမျိုးသမီးမဂ္ဂဇင်း။

မင်းယုဝေ။ (၁၉၇၉)။ ***ဝတ္ထုတိုစာတမ်း၊ ဝတ္ထုတို၏အင်္ဂါရပ်များ*** (ပထမတွဲ)၊ (ပထမအကြိမ်)၊ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်။

မျိုးမင်း(ပါမောက္ခ)၊ ဦး၊ (၁၉၆၀)။ ***ခင်နှင်းယု၏ကြေးမုံရိပ်သွင်***။ ရန်ကုန်၊ စစ်သည်တော်စာပေ။

မြစိမ်း(တက္ကသိုလ်)။ (၁၉၆၇)။ ***မိုးရွာသောညများနှင့် အခြားဝတ္ထုတိုများ***၊ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်။

မြသန်းတင့်။ (၂၀၀၁)။ ***စာရေးခြင်းအတတ်ပညာ***၊ ရန်ကုန်၊ စစ်သည်တော်စာပေ။

ဝန်(ဦး)။ (၁၉၆၄)။ ***ဦးပုည၏ ဝတ္ထုတိုလေးပုဒ်အမှာစာ***၊ ရန်ကုန်၊ တက္ကသိုလ်ပုံနှိပ်တိုက်။

သိန်းဆိုင်၊ မောင်။ (၁၉၇၃)။ ***မြန်မာဝတ္ထုတိုရေးဟန်နှိုင်းယှဉ်ချက်(ပထမတွဲ)***။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်။

အောင်သင်း၊ (၁၉၉၉)။ ***အောင်သင်း၏အကြိုက်ဆုံးဝတ္ထုတိုများနှင့် သုံးသပ်ချက်များ***။ ရန်ကုန်၊ မျိုးမြန်မာစာပေတိုက်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာ

J.R Kreuzer & L.Cogan studies in Prose writing.

Laurie E. Rozakis, Ph.D, 2004, THE COMPLETE IDIOT'S GUIDE TO CREATIVE WRITING. Alpha Books, 375 Hudson street, New York, NY 10014.

Lucke, Margaret, 1998, Schaum's Quick Guide To Writing Great Short Stories, New York. Me Graw, Hill, 11, West 19th street..